

Komáromi Napok 2016

A Klezmerész együttes koncertje a zsinagógában (részletek a következő számunkban)

Megemlékezés Nagymegyeren

Nagymegyeren a CSEMADOK helyi szervezete idén is megrendezi a Holokauszt megemlékezést, melyre 2016. június 5-én, vasárnap 17:00-kor kerül sor a Városi Művelődési Központ falán található emléktáblánál.

Ünnepi beszédet mond: Radnóti Zoltán rabbi, a Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetsége rabbistületének elnöke, a Budapesti Rabbiság igazgatója. ■

Mártírnap Komáromban

A Komáromi Zsidó Hitközség ezúton hív meg minden jóérzésű embert megemlékezésére, melyet Komárom és környéke zsidósága deportálásának 72. évfordulója alkalmából tart **2016. június 5-én, vasárnap 10:30-kor** a komáromi temetőben (Aranyember utcája 1.). Ünnepi beszédet mond: Darvas István rabbi. Közreműködik: Zucker Immanuel kántor. **12:00-kor közösen gyűjtünk gyertyát** az áldozatok emlékére a zsinagógában. Emlékezünk együtt! ■

Savuot ünnepe

Savuot, a Tóraadás ünnepe **június 11-én**, szombaton este, a Shabat kimenetele után kezdődik. Június 12-én, vasárnap és 13-án, hétfőn főünnepi napok vannak. A komáromi zsidó temető június 10-én, pénteken 12 órától június 13-án hétfő estig zárva tart. A KZSH titkárságán 13-án a fogadóóra elmarad. ■

Nyertes pályázatok

Az Emberi Erőforrások Minisztériumától a Menház rekonstrukciójának folytatására nyertünk támogatást, Nyitra Megye Önkormányzatának segítségével turisztikai projektet indíthatunk. Támogatást kaptunk a Dunai Alap első kiírásából is. A Bethlen Gábor Alap a HH kiadását és a 120 éves a Menház című kulturális programunkat támogatja. Köszönjük! ■

Tagsági díj

Ezúton kérjük hitközségünk tagjait, hogy a 2016. évre esedékes tagsági díjat szíveskedjenek átutalással, csekken vagy a titkárságon befizetni. A díjak változatlanok: 10 EUR/fő, diákoknak, nyugdíjasoknak és munkanélkülieknek 4 EUR/fő. Adományait szívesen fogadjuk! ■

20 éves a Hitközségi Híradó

Lapunk első száma 1996 júniusában jelent meg. Idén júniusban 20 évesek leszünk, májusi számunk lesz a 240. A jubileum alkalmából szeretnénk megjelentetni olvasóink írásait, gondolatait újságunkról. Az írásokat, fotókat- mindenféle műfajban – **május 27-ig** várjuk a kile@menhaz.sk címre. ■

Feldmár Lászlótól búcsúzunk

Március 25-én, pénteken volt Feldmár László temetése Dunaszerdahelyen. A mindannyiunk által szeretett, rendezvényeinken gyakran részt vevő Lackót sokan elkísérték utolsó útjára. 1946-ban született Nyékvárkonyon, a Holokauszt után elsőként születettek egyike volt.

Betegsége kora gyermekkorától megnehezítette életét. Szülei mindent megtettek fejlesztéséért. Dunaszerdahelyen elvégezte a speciális általános iskolát, majd Pozsonyban kertész szakmát szerzett. Szülei elvesztése után bátyja Tibor és családja mindenben segítette életét, őket nagyon szerette.

A szertartást Haás Tibor vezette Galántáról. A közösség nevében Kornfeld Tibor, a család részéről unokaöccse, Feldmár Péter búcsúzott tőle. A temetésen a barátokon, ismerősökön kívül képviseltették magukat a régió zsidó közösségei, jelen volt a pozsonyi és a pöstyéni rabbi is.

Bátyja szavaival élve: „Olyan csendesen ment el, amilyen csendesen élt”. Nyugodjon békében! Emlékét megőrizzük. ■

Kérjük a támogatását!

Kedves Olvasónk! Kérjük, lehetősége szerint támogassa a Komáromi Zsidó Hitközség programjait, a HH megjelenését, épületeink, temetőnk felújítását.

2008. január 1-től támogatását az alábbi bankszámlaszámokra küldheti (támogatás személyesen a KZSH titkárságán és csekken is lehetséges):

Belföldi átutalás Szlovákiából:

26384962/0900 – Slovenská sporiteľňa vagy
10103804/5200 – OTP Slovakia

Nemzetközi átutalás külföldről:

A KZSH címe: Židovská náboženská obec v Komárne, Eötvösa 15, 94501 Komárno, Slovakia

IBAN: SK060900000000026384962 SWIFT: GIBASKBX

Bakunk címe: Slovenská sporiteľňa, Palatínova 33, 94501 Komárno vagy

IBAN: SK525200000000010103804 SWIFT: OTPVSKBX

Bankunk címe: OTP Slovakia, Záhradnícka 10, 94501 Komárno

Köszönjük!

Magyarországi olvasóink figyelmébe: Kedves Olvasónk!

Kérjük, hogy az egyházaknak adható személyi jövedelemadója 1 százalékát a Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetsége részére ajánlja fel a 0358-as technikai számon. A MAZSIHISZ rendszeresen támogatja a KZSH munkáját!

Külföldi olvasóink figyelmébe: Támogathat már Paypalon keresztül is!

A Komáromi Zsidó Hitközség megnyitotta Paypal számláját, adományait az alábbi címre küldhetik: help@menhaz.sk

Hitközségi Híradó (Spravodaj) – a Komáromi Zsidó Hitközség lapja (mesačník ŽNO v Komárne). Alapítva 5756-ban (1996), **főszerkesztő** – séfredaktor: Paszternák Tamás (tamas.paszternak@menhaz.sk), Paszternák András (andras.paszternak@menhaz.sk), **munkatársak** – spolupracovníci: Haas Judit, Mgr. Piczek Ferenc, **tördelőszerkesztő** – grafická úprava: Saláth Richárd, **olvasószerkesztő** – jazyková korektúra: Vadász Magda (Budapest), Paszternákné Kertész Zsuzsanna (Komárom), Katarína Potoková (Nitra), **nyomtatás** – tlač: Nec-arte Kft., Komárom, a **KZSH címe** – adresa ŽNO: Židovská náboženská obec, Eötvösa 15, 945 01 Komárno, Slovakia, tel.: 00421/35/7731-224, e-mail: kile@menhaz.sk, tel./fax: 00421/35/7725-355. **Regisztrációs szám:** EV 3424/09. **ISSN** 1337-091x. **IČO:** 34073400. Alapítva 5756-ban. **Lapunk Önnek készült, kérjük ne dobja el!**

Faliújság rövid hírek

✦ A HH-t, a KZSH-t és a Shalom klubot támogatták: Keszegh Mária (Komárom), Izsák család (Basel), Jakabovits Dezső (Győr), Bruckner Ibolya (Ógyalla), Megó Mária (Komárom), MUDr. Hanzlíková Daniela (Komárom) és anonimitásukat kérő adományozók. Köszönjük!

✦ A komáromi Selye János Egyetem Tanárképző Kar Történelem Tanszékén az V. Tanszéki est témája Schnitzer Ármín főrabbi tevékenysége. Az eseményt Simon Attila tanszékvezető és Riszovannij Mihály szervezik.

✦ Májusban Érsekújvárbán tart rendkívüli ülést a Szlovákiai Zsidó Hitközségek Szövetsége elnöksége. A részletekről következő számunkban olvashatnak.

✦ A Menházban továbbra is folytatódnak a héber tanfolyamok, hétfőn a kezdő, szerdán pedig a haladó. A nyelvtanulás iránt érdeklődők a kile@menhaz.sk címen jelentkezhetnek.

Támogatónk / náš sponzor:

Elkészült a Spitzer Béla Kiskönyvtár katalógusa Beszélgetés Dick Mónikával

Komáromban születtem 1988-ban. Az általános és középiskolát is itt végeztem, majd egyetemi tanulmányaimat Magyarországon, Szombathelyen folytattam, illetve folytatom, hiszen alapképzéses diplomámat a Nyugat-magyarországi Egyetem informatikus könyvtáros szakán információbróker szakirányon szereztem, majd információ- és tudásmenedzser szakirányon szereztem meg ez év júniusában a mesterképzéses diplomámat. Egyetemi tanulmányaim során a kutatás és az információkeresés állt a legközelebb a szívemhez, így első szakdolgozatom kapcsán a családfakutatás rejtelmeiben mélyedtem bele.

A dolgozat címe: Amikor az alma messze esik a fájától, avagy a genealógiai kutatás nehézségei és leggyakoribb forrásai a mai Magyarország és Szlovákia területén, a cím találónak bizonyult, hiszen a dolgozat kapcsán felfedezett gyökereim egészen Izraelig mutatnak, az így megismert Miriam Turčánnal (született Dick Miriam) és családjával, azóta nagyon jó kapcsolatot ápolunk. Jelenleg a Bábolna Városi Könyvtár, Művelődési és Sportközpont könyvtárosa, szakmai vezetője vagyok. A Komáromi Zsidó Hitközség kapujához, az ősök múltjának keresése vezetett, ahol felfigyeltem a Spitzer Béla Könyvtárra és értékes állományára.

Hogyan kezdett a komáromi hitközség könyvtárának feldolgozásához?

Itt kezdődött el a történet, ugyanis úgy gondoltam és gondolom, hogy a könyvtár állománya mindenképp megérdemli azt, amit a könyvtár definíciója is elmond, tehát a gyűjteménynek feldolgozottnak, visszakereshetőnek, rendezettnek és használhatónak kell lennie, ha ez megtörténik, akkor beszélhetünk igazán könyvtárról.

Miért választotta ezt a feladatot?

Egyrészt fontosnak tartom a dokumentumok megőrzését az utókor számára valamint azt, hogy a közösség tagjai, illetve a zsidóság iránt érdeklődők számára segítséget és olvasmányt tudjon nyújtani a könyvtár. Ennek véleményem szerint előfeltétele a megfelelő tájékozódás, és tájékoztatás. Másrészt újonnan felfedezett gyökereim iránti tiszteletből is szívügyemnek tartom a könyvtár fellendítését, az érdeklődés felkeltését.

Milyen módszerekkel dolgozott?

A munka rendkívül szerzeágazó és nem egyszerű feladat másodmagammal elvégezni mindent egy munkahely és az egyetemi tanulmányok mellett. A

kezdeti fázis mindenképp az állomány feldolgozását, leltárkönyvbe való beírását, a könyvek szerelését a polcokon tematikus rendezést igényel. A következő fázisban, ahogy erre már az imént utaltam nagy segítségemre volt, illetve reményeim szerint lesz is, Piczek Ferenc, akivel a projekt informatikai hátterét próbáljuk megoldani.

Elérhető lesz on-line a könyvtár katalógusa? Ha igen, milyen módon?

Terveink között szerepel a könyvtár állományában való keresés biztosítása online katalógus formájában, amelyet a Koha névre hallgató integrált könyvtári rendszer (IKR) bevezetésével szeretnénk elérni. A rendszer a nyílt forráskódú szoftverek családjába tartozik, ami azt jelenti, hogy ingyenesen letölthető, telepíthető és módosítható. Fejlesztői csapata rendkívül lelkes és biztosítottak támogatásukról. Második szakdolgozatom témája így lett a nyílt forráskódú IKR-ek népszerűsége és a Koha bevezetése a Spitzer Béla Könyvtárban. Az online katalógus remélhetőleg a hitközség weboldaláról lesz majd elérhető és szabadon kereshető az érdeklődők számára, így bárholnan és bárki meg tudja majd nézni, melyek azok a dokumentumok, amelyekkel

rendelkezik a könyvtár, illetve a rendszer XXI. századhoz illeszkedő mivolta számtalan lehetőséget kínál majd a használóknak, csak hogy egyet említsek a sok közül, a könyvtárba beiratkozottak javaslatokat tehetnek az őket érdeklő dokumentumok beszerzésére a rendszeren keresztül.

Milyen tervei vannak a témával a jövőben?

A jövőben mindenképp szeretnénk elérni, hogy egy száz százalékban működő rendszer segítségével tudjuk kiszolgálni az olvasók igényeit, valamint előadás keretében bemutatni a rendszer funkcióit és azok használatát. Szó volt arról is, hogy esetleg más hitközségek könyvtárait is fel lehetne dolgozni, így azoknak állományával is megismerkedhetne a nagyrédemű. ■

PT

Macesz morzsák Komáromban

Peszach ünnepének első estjén újra közösen ültük meg a Szédert. A szombatköszöntő imádkozásra a zsinagógában került sor, az előimádkozói feladatokat ezúttal **Riszovannij Mihály** látta el. A Kalamat Shabbat után ő vezette le a széder is, mely során továbbadtuk az egyiptomi kivonulás történetét. A szépen megterített Wallenstein Zoltán teremben közel ötvenen ismerték meg a széder tál tradicionális elemeit és fogyasztották el az ezúttal is Budapestről érkezett kóser vacsorát. Az este folyamán izraeli vendégeket köszönthettünk, Miriam Neiger-Fleischmann festőművésznő, egyik fia családjával együtt látogatott el hozzánk. Sokakat meghatottak szavai, amikor komáromi útjuk fontosságáról beszélt. Egy szép, szentföldi falidiszt is adományoztak közösségünknek, melyet a teremben helyezünk majd el. Ezúton mondunk köszönetet mindazoknak, akik a program előkészítésében és lebonyolításában segédkeztek. ■

„Hazataláltam“

Beszélgetés Hrbácsek-Noszek Magdalénával

Hogyan kezdett a régió zsidó közösségei kutatásához?

Jelenleg a Nyitrai Konstantin Filozófus Egyetem Közép-európai Tanulmányok Karán oktatok, s a regionális kultúra kutatásával foglalkozom elméleti, gyakorlati (turizmus, kulturális szakember) és pedagógiai módszertani (regionális nevelés) szempontokból. Innen az inspiráció, a témaválasztás, ugyanis a régió kutatásának különböző aspektusai vannak. Ilyen nézőpontból egy-egy kulturális régiót több szempontból vizsgálhatunk. A zsidó közösségek kutatása is az etnikai-felekezeti szálon indult el, feltérképezve a hagyományokat, ezzel párhuzamosan pedig az identitást. Így született meg a zsidó kultúra lenyomatát kutató könyvem a galántai zsidó közösségről, amely két nagyobb egységre bontható. A történelmi kitekintés, a zsidó kultúra tárgyi és szellemi hagyatékának felvillantása elkerülhetetlen, mert a jelenkori helyzet, a kulturális emlékezet, a sztereotípiák, a tér- és csoportidentitás vizsgálata elképzelhetetlen a történelmi összefüggések vázolása nélkül. A könyv második felében a kutatás eredményeinek bemutatása olvasható, ez a rész több módszer és technikát alkalmaz, így kérdőíves kutatást és mélyinterjúkat egyaránt. Az önprezentációk az interjúalanyok élettörténeteiből, emlékképeiből és a közösség történeteiből táplálkoznak, így a történelmi időben részévé váltak a folyamatnak és rajzolják a galántai zsidó közösség arculatát.

Melyek voltak a legérdekesebb felfedezései?

Több oldalról közelíthető meg a kérdés, hiszen egyrészt a hagyományok, másrészt az identitás kérdése izgatott ebben a történetben. Ebből a két fogalomcsomagból aztán érdekes következtetések születtek számomra. A kifejtés több tíz oldalt venne igénybe, hiszen ezért született egy terjedelmesebb műfaj (a monográfiám), persze vannak olyan ütköztetési pontok, melyek mindenképp figyelmet érdemelnek akár pár mondat erejéig.

Kezdeném azzal, hogy élt Galántán és környékén egy művelődéstörténe-

ti, gazdasági szempontból is meghatározó zsidó közösség, de a holokauszt idején elveszítették saját személyiségük társadalmi koordinátáit. Kevesen éltek túl. Az újrakezdés nehéz volt. A soá előtt 1100 zsidó élt Galántán, ma ötven lelket számlál a hitközség. Ez a maroknyi szám már magában is elgondolkodtató és figyelmet, tiszteletet parancsoló, hiszen azon felül, hogy a hagyományokat megtartják, egymás és közösségük támaszaivá váltak. A kutatás során kaptam valamit, ami nekem is példát mutatott: hihetetlen összetartás jellemzi a csoport tagjait. Odafigyelnek egymásra határon innen és

túl. Ez a 21. században már ritkaság, habár szociológiai megközelítésben evidens, ha kevesebben élnek egy közös kultúrát, nyelvet vagy vallást gyakorlók és közös értékhordozók egy meghatározott földrajzi területen, akkor ez a szoros kapcsolattartás, az odafigyelés természetessé válik.

Igazán nem lepett meg a táj-térségi kötődés változatainak képe, a „haza” fogalma. A válaszadók 29%-a csak Szlovákiát, 32%-a mindkét országot (Szlovákia és Izrael) hazájának tekintti. Érdekes megközelítés volt az egyik válaszadóé: Itt (Szlovákia) otthon vagyok, oda (Izrael) haza megyek.

Az ünnep (vallási) központi mozgatórugója a tradicionális történelmi tudat, melyet csak fokozni tud a kiválasztottság. Az ünnepi rítusok, a szo-

kások közben az Én-tudat és a Mi-tudat erősödik, mely az egészséges identitástudat alapját képezi egy közösségen belül. Ezek a közösen megélt szokások a közös tudásban és emlékezetben való osztozáson alapulnak, egy közös szimbólumrendszer használata révén osztoznak. A kollektív tudat alapja a közös biblikus tudás, közege a család és az imaház. Galántán az ortodox irányzathoz tartozó hagyományőrző zsidó emberekkel találkoztam. Ennek egyenes vonzata, hogy hagyományait megtartják, hasonlóan, mint az egyetemes zsidóság tagjai. Csak néhány példa: Pészach estéjén ott van a szédertál ma is az otthonokban, és igen, elolvassák a Pészachi Hagadát, Svieszkor zöld ágak hirdetik az imaházban: Mózes megkapta a kőtáblát. Felcsendül a sófár az új év napján. Jom kippurkor a bűnbánat csendjében hiszik, megtisztul a lélek. A galántai zsidóság önképei pozitív motívumokra épülnek. A regionális csoporttudat a vallási gyakorlattal is szilárdul, hiszen „itt még vagyunk tízen”-mondják büszkén.

Van valami egyedi a szokásokban?

Igen. Zajin adar (Mózes születésének és halálának emléknapja) egyedi. Szlovákiában ezt csak Galántán tartják. A halvacsora elengedhetetlen. A „megvendéglés” megerősíti a közösséget. Ehhez szolgál alapul a közös vacsora. Valamikor a családok meglátogatása során összegyűjtött adományokat fogyasztották el közösen este a zsinagógában. Ennek hagyományozódása a diós hal a galántai imaházban. Az emléknap közösségépítő ereje felbecsülhetetlen.

A fiatalok mennyire kapcsolódnak be a közösség építésébe?

A galántai zsidó emberek átlagéletkora magas. A fiatalok „kint vannak”., jó helyen vannak... Mondják, de a kultúrában maradás szép példája, hogy ha a háború utáni generációnak nem is volt módjuk héberül megtanulni, a gyermekek, az unokák már újra beszélik a nyelvet, megismerik, továbbviszik és átadják azt a kultúrát, melybe beleszülettek. Kultúra és értékmentés megtörténik, sok esetben azonban másutt, más országban.

(Folytatás a következő oldalon)

Vendégek a Menházban

Anyár közeledtével egyre több **A** vendéget köszönhetünk a Menházban. Miriam Neiger-Fleischmann festőművésznő egy hónapra érkezett Komáromba, különleges alkalom volt, hogy a széder estére csatlakozott hozzá fia a családjával Jeruzsálemből.

Emília Pastierová a háború utáni évek zsidó közösségei Szlovákiában témát választotta BA szakdolgozatának a besztercebányai Bél Mátyás Egyetemen. Április végén édesapjával keres-

Emília Pastierová édesapjával a Menházban

te fel a Menházat, ahol interjút készített a hitközség képviselőivel.

Pasternák Sanyi lánya, **Nathalie Deutsch**, férje **Dan** és kisluk **Liam** pé-

szach félünnepén érkeztek Komáromba, felkeresték Nathalie nagyszüleinek sírját, majd ellátogattak a Menházba is. ■

Grossmann Mojshe látogatása nagymamája sírjánál

Április 7-én, csütörtökön **Egon Gál**, a **Pozsonyi Hitközség** elnöke által bejelentve izraeli látogatók érkeztek a temetőbe. **Grossmann Mojshe** úr nagymamája sírkövét kereste, aki tudomása szerint **1930-ban halt meg**. **Hosszas keresgélés után megtaláltuk a követ**.

Kiderült, a nagymama 1924-ben hunyt el 43 éves korában. Öt gyermeket hagyott árván, akik közül az egyik volt Mojshe édesapja. Az unoka rendkívül boldog volt, hogy imádkozhatott

a sírnál és lefényképezhette a követ a fia számára. A mi munkánk eredménye is, hogy a több mint kilencven éves sír jó állapotban van és a nemrég felállított kövek egyike. Az unoka csak egy dolgot nem értett, hogy miért úgy szerepel a Nagymama neve, hogy **Grossmann Mártonné**. Hiába magyaráztuk, hogy ez magyar specialitás. **Grossmann Mojshe** nagyanja **Steiner Olga**, a Pozsonyban ma is meglévő, híres **Steiner antikvárium** tulajdonosainak leszármazottja. ■

Élet menete 2016

Április 17-én délután került megrendezésre a 14. Budapesti Élet Menete. A Dohány utcai zsinagógától a Szent István bazilikáig vonult a többezres tömeg,

egyházi méltóságok mellett az esemény fő szónoka a Kossuth-díjas **Röhrig Géza** volt, az Oscar-díjas **Saul** fia című film főszereplője. Hitközségünk több tagja is csatlakozott az idei rendezvényhez, így emlékezve a múlt-ra, példát mutatva jelennek és jövőnek. ■

(Folytatás az előző oldalról)

Milyen tervei vannak a témával a jövőben?

Miután megjelent a könyvem, egy idevágó nemzetközi konferencia szervezésén dolgoztam (Zsidó kultúra közép-európai kontextusban c.), amit ebben az évben is megtartunk szeptemberben, hiszen folytatóságban kell gondolkodnunk. Nagyon örültem annak, hogy kidolgozhattam a módszertanát és taníthatom az egyetemen a zsidó kultúra alapjai. Meglepően sokan jelentkeztek rá, a felkínált

lehetőségek közül leginkább ez volt a legnépszerűbb. A zsidó kultúra kutatása remélem örök témám marad. A könyv megjelenése elrugaszkodási pont számomra. Rengeteg a tervem, amely a tanulás is belefér, hiszen „amelyik nap nem tanulunk, lefelecsúszunk”- tartom én is, így terveim közt szerepel a héber nyelv tanulása. (már dolgozom ezen). Továbbá a konferencia, a tudományos párbeszédén kívül a saját kutatásaimat is folytatom, egyelőre az identitásvizsgálókat szeretném kiterjeszteni Szlovákia

déli régióira, de a zsidó vallásgyakorlat szimbólumrendszerének vizsgálatán is dolgozom, a kiválasztott irodalmi műveken keresztül, ezen belül a gyakorisági mutatókat, az életérzést, a hagyományok tartásának fokmérőjét vizsgálom. Műelemzés lesz ez egy speciális prizmán keresztül. Terveimet felsorolni is sok, de mindig ez volt rám jellemző. Nem szeretek tétlenkedni. A témával kapcsolatban pedig úgy érzem: „hazataláltam”. ■

PT

EGY ÉV IZRAELBEN

Dr. Paszternák András útinaplója

50. fejezet András nap és Félidő

(2011. november 29.)

Nem szeretem a „HA” kezdetű mondatokat. Ha most Pesten lennék minden bizonnyal ott sűrögnék-forongnék a kedvenc kis konyhamban, hogy valamilyen finom, jól kinéző, saját sütivel örvendeztessem meg az András napot köszöntő kollégáimat a Felületmódosítás és Nanoszerkezetek Osztályon. Nem vagyok odahaza ideán, így ez a próbatétel elmarad.

A zsidóságban, s így Izraelben sem ünneplik a névnapokat. Nekünk, Európából érkezett posztdokoknak, azért mégis különleges ez a nap, pláne egy olyan családi és baráti munkahelyi közösségből jövet, mint amely a mi kis csapatunkat jellemzi az MTA Kémiai Kutatóközpontban.

Szóval bele is feledkeztem az András nap közeledtébe, azaz csak feledkeztem volna, de négy kollégám meglepett egy kedves elektronikus képeslappal. Mit mondjak, jólesik, ha gondolnak az emberre így távolba szakadva is. Kedves Kati, Judit, Ildi és Marcsi, ezúton is köszönöm!

Nem ez volt a mai nap egyetlen gratulációja. Az itteni főnököm úgy kezdte a csoport-értekezletet, hogy először is gratulálni szeretne az Andrásnak. Mi van? – néztem körbe gyanakvoan. Olvasta, hogy tegnapelőtt volt négyéves a Nanopaprika, s nem semmi, ahogy egy virtuális közösségbe gyűjtöttem az 5100 kutatót, diákot a világ több mint 80 országá-

ból. Őszintén szólva nem gondoltam volna, hogy egyszer majd ezzel indul valahol egy meeting. A nanowiki.info oldalon címlapra is kerültünk tegnap.

Mindemellett volt egy kellemes déli kávézásom (azaz helyesebben mondva forró csokizásom) Ornával és a Bar-Ilanon dolgozó gyerekkori barátjával s az ő feleségével.

Három kis mozzanat, amely megszüpített egy amúgy munkás hétköznapot.

(2011. december 3.)

Sosem voltam nagy focista. Tisztán emlékszem arra a napra, amikor egy szerencsétlen rúgás után örökre leszártam a Béke Utcai Alapiskola betonpályájáról az egyik tornaórán. Mégis úgy érzem, mintha mérközésen lennék, csak itt most nem 90 percig, hanem egy évig megy a játék. Pár nap és itt a félidő!

Amikor azt a kérdést teszem fel: Mit is tettem, mi is történt velem a hat hónap alatt? Mielőtt gyorsan válaszolnék, rákattintok a Posztdok Naplómra. Mennyi apró mozzanat, új magánéleti és szakmai élmények, találkozások rokonokkal, barátokkal, ismerősökkel. Esküvők, vacsorák, közös Sabeszek... Előadások, konferencia, új műszerek, kísérletek... Városok, amelyekben eddig még sosem jártam, Rehovot, Ashdod, Dimona, Mindennapi megmértetések, szavak keresése angolul, héberül. Új ízek, illatok. Napsütés és égszakadás. Kánikula és dermesztő hideg.

Megannyi apró benyomás, amelyek mind kimaradtak volna, ha Pesten

ülök az elmúlt fél évben. Persze ott is sok minden történt volna biztos.

Zakatom velem a vonat Ashkelon felé, fülemben az okostelefonom fülhallgatója, s a fenti dolgokon merengek. Kikapcsolom a körülöttem lévő világot, nem izgat, hol járunk, melyik állomás következik. Nem, nem, most nem nézek ki a fejemből. Inkább befelé fordulok, s számot vetek az első félidőről.

Mielőtt nekivágtam a nagy útnak, nem gondoltam volna, hogy ez a tengerparti kisváros lesz majd a kedves ismerősöknek és rokonoknak köszönhetően az „átmeneti otthonom”, ahova időről időre visszavonulok a nagyváros munkával teli zajából. A vonatút hamarabb véget ér, mielőtt befejezném a rögtönzött számvetést. Miriamhoz és Aharonhoz vagyok ezúttal hivatalos. Velünk lesz majd Aharon testvére a férjével szombattra. A vasúti járműről leszállva valahogy mégsem járok teljesen a földön. Nem hagy nyugodni az elmúlt FÉL ÉV, HAT HÓNAP.

Legközelebb a péntek esti Szombat köszöntésen mélyedek el újra a nagy félidei összegzésben, aztán másnap a tengerparton ülve nézek a nagy messzeségbe, hogy végül a hazafelé vezető úton folytassam a különös merengést. Talán tehettem volna többet, mást, utazhattam volna még sokfelé, nyitottabb szemmel kereshettem volna a „nagy Ő-t”? Őszintén szólva nem tudom, nem vagyok elégedetlen, s mi mást kívánhatok, legalább egy ugyanilyen szép második félidőt! A hétfvégeért pedig köszönet a vendéglátóimnak! ■

Feuerstein Azriel:**KELJFELJANCSI****15. fejezet 5. rész**

Voltak ugyan olyanok, főleg azok között, akik a front irányába mentek, akik próbáltak valami ennivalót dobni nekünk, de Gruber hőiesen teljesítette a kötelességét és megmagyarázta nekik, hogy ezek csak koszos zsidók, és nagyon csodálkozott, hogy voltak sokan, akikre ez most nem tett semmi benyomást. A harmadik nap reggelén Hannover határához értünk. Ez a város a háború előtt Németország legfontosabb városainak egyike volt, több mint félmillió lakossal, többemeletes házakkal a széles út két oldalán. Így volt valamikor. Most, hosszú hónapok szüntelen bombázása után, nem volt egy emeletes ház sem. Ezeknek az emeleteknek a romjai a széles főútra estek és csak a közepén volt egy kitisztított rész, egy jármű számára, ez pár száz méterenként egy kitérőre lett szélesítve, két ilyen kitérő között egyszerre csak egy irányba lehetett közlekedni. A romhalmazban csak itt-ott ingadozott egy magányos fal vagy egy fél szoba, amelyet a bomba kettémetezett, a szél lengette az abroszt, amelyen még látni lehetett az abbahagyott étkezés maradványait, vagy egy hálószoba, amely szegycmentelenül mutatta a világnak a megvetett ágyat. Hannover úgy nézett ki, mint egy kísértetek által lakott város, de lakosainak a jó része ott lakott még pincékben és lyukakban, amit abból is lehetett látni, hogy minden második sarkon egy akasztófa állt. Nem kell valami, magas, egyszemélyes akasztófára gondolni, ilyen luxust a náci nem pazaroltak azokra, akiket ki akartak irtani. Ezek úgy néztek ki, mint a kabátakasztók, két és fél méter szélesen és alig valamivel magasabban, mint két méter. Mindegyiken öt-hat ember lógott rövid hurkokon, a jórésztük „önkéntes” idegen munkás és rajtuk egy plakát: „Plünderer werden mit dem Tode bestraft” azaz: „a fosztogatót halállal büntetik”. Hosszú kilométereken keresztül kísérték bennünket ezek a képek, Európa képe a huszadik század közepén. Az örök állandóan sietettek bennünket, hogy a napi bombázás ne kapjon el minket a városban.

Végkimerülésben értünk a város végére. Itt az út üres volt, és Gruber, aki eddig szégyellte magát az emberek előtt, megszabadult a gátlásaitól és rögtön agyonlőtt kettőt, nagy megelégedéssel. Az igazság kedvéért meg kell jegyeztem, hogy voltak az örök között, akiknek ez nem tetszett, de nem szóltak egy szót sem. Tibi meg én, még egymás mellett mentünk és vigyáztunk egymásra, de nem beszéltünk, mert nem volt rá erőnk. Azt hiszem, hogy csak egy pár kilométert mentünk Hannover után, de nem vagyok benne biztos, mert minden homályos, csak azt tudom, hogy emeltük a lábunkat, mint az automaták. Végül is megérkeztünk a lágerbe, és lerogytunk a padlóra, félig holtan. Ez egy különleges láger volt. Mihelyt kinyitottuk a szemünket, kaptunk egy harmad kenyeret, egy kanál lekvárt és kávét. Voltak, akik sírtak a boldogságtól és megcsókolták volna a szakácsok lábát. A héberben az éhség az ráv, de aki szenved az éhségtől, arra azt mondják, hogy szenved „az éhség szegénységétől” Szégyelled magad sajátmagad előtt, hogy az éhséged megfégezhetetlen, mint egy állaté, és aki lát, ha ember, szégyelli magát, hogy látnia kell a szegyenedben. De, hagyjuk a filozófiát. Ahogy mondtam, ez a tábor egy kü-

lönleges láger volt. Nem voltak többen, mint kétszázötvenen, majdnem mind németek, akik közül sokan a náci rendszer első napjaitól „haeflingekek” voltak. A szokásos csíkos uniformist viselték ők is, de rajtuk ez másképpen nézett ki, látszott, hogy időnként váltják a ruhákat. A kabát zseb felett a baloldalon egy fehér szalag volt a számukkal és egy, felfelé mutató vászon háromszöggel, amelynek a színe attól függött, hogy miért lett elítélve: piros a politikaiaknak, a kommunistáknak és szociáldemokratáknak, zöld a bűnözőknek, lila a homoszexuálisoknak, fekete a papoknak. Ha az illető zsidó is volt, erre a háromszögre egy lefelé mutató, sárga háromszög volt varrva, úgy, hogy a kettő Mágén Dávidot alkotott. Ilyen csak egy pár volt, főleg a politikaiak között. Érdekes, hogy láttam egy papot is ilyen dupla háromszöggel. Az állapotuk megviselt, de elfogadható volt és mellettünk mindegyik díjbirkózónak nézett ki. Az őreik nagy része lábadozó S.S. sebesült volt, a foglyok tudatában voltak annak, mi a határ az örökkel szemben, és mik a jogaik. A mi „Volkssturm” őreinkkel és Gruberrel szemben is ezek hideg megvetéssel viselkedtek, nagy örömünkre.

Velünk szemben az érzelmeik, legalább is úgy éreztem a sajnálat, undor és főleg a félelem vegyülete volt. Az eszükkel tudták, hogy az állapotunknak az oka az állati viselkedés velünk szemben, az éheztetésünk és az a tény, hogy állandóan egyik helyről a másikra hajtának, anélkül, hogy mosakodhatnánk, vagy ruhát cserélhetnénk, de érzelmileg megvetettek minket a kinézésünk miatt és főleg féltek, mert meg voltak győződve, hogy a németek kivégeznek minket és nem akarták hogy ott legyünk, amikor ez megtörténik, mert az ilyesmi ragályos lehet, meg lehet érteni őket. Ezen kívül, nem kaptak ennivalót számunkra és majdnem kétszer annyian voltunk, mint ők. A foglyok is és az örök is mindent elkövettek, hogy minket minél hamarabb elvigyenek onnét. Ez a láger már több mint két éve földalatti folyosók és alagutak fúrásával foglalkozott, a V3 rakéták számára, amelyekkel ezekben a hetekben kezdték Londont lőni és amelyekről Hitler a „végső győzelmet” várta. Már több mint három kilométert fúrtak ki, a földalatti termekkel és folyosókkal együtt, és a munkájuk júliusban kellett volna, hogy befejeződjön, de mindenki tudta, hogy a háború előbb ér vég. A munka két, tizenkét órás műszakban folyt, és világos volt, hogy miután befejeződik, az összes foglyot kivégzik, úgy, hogy nem nagyon volt nekik sürgős a munka befejezése, és ez még egy ok volt arra, hogy mindent elkövettek, hogy vigyenek minket tovább. A tulajdonképpeni munka abból állt, hogy két méter hosszú acélfúrókkal lyukakat fúrtak a sziklába, ezeket robbanóanyaggal felrobbantották és a törmelékét csilléken, elszállították. Világos, hogy minket sem hagytak tétlenül ülni. Engem először a fúráshoz osztottak be. Ez abból állott, hogy a hosszú fúrot egy deszkán fekvé, hátulról a sziklába kellett nyomni. Tíz perc után nyilvánvaló lett, hogy ehhez a munkához körülbelül harminc kiló hiányzott a test súlyomhoz, a betonozáshoz vittek át és ez az oka annak, hogy az emberi kultúra egy világrengető felfedezéssel gazdagodott, amelyért, ha volna igazság a földön, Nobel díjat kéne, hogy kapjak. ■

Folytatjuk

Löwinger Mancsi szakácskönyvéből

A nyár előjelei és a túrós csokis sütemény

1. A nappali hőmérséklet 20 fokon felül van, a ruhaüzlet kirakatában kicserélték a téli kollekciót nyárirra.

2. Otthon is kicseréljük a ruhákat, ilyenkor két kritikus kérdést kell megoldani: mit csináljunk a nem divatos és régóta nem hordott darabokkal? Jótékony szervezetnek adjuk, vagy félre tegyük, mivel nincs új a nap alatt, talán egyszer újra divatba jönnek. A másik sokkal kényesebb kérdés, amikor tavalyi darab csodálatos módon a téli pihenésben megváltozott, összement. Érdemes-e ilyenkor drasztikus fogyókúrába kezdeni vagy gyorsan visszatesszük egy látáhatatlan polcra, színlelve, hogy azt a ruhát sose láttuk?

3. Kora reggeltől késő estig minden ablak nyitva van, élvezzük a madarak csicsergését és a virágok illatát.

4. A tengervíz hőmérséklete emelkedik, a bátrak már járnak fürödni, a kevésbé bátrak a part mellett ülnek, napoznak vagy sétálnak.

5. A piacon megjelennek az első nyári gyümölcsök, amelyek ilyenkor drágák

és éretlenek, de jelzik, hogy hamarosan itt lesznek az ízletesebbek és olcsóbbak.

6. Az utazási láz elkezdődik. Húsvétkor azt kérdeztük, hogy "hol vagytok a Széderen?" most azt kérdezzük, hogy "hova készültök utazni, megrendeltétek-e a repülőjegyet meg a szállodát?"

7. A televíziós csatornákon kezdődik az uborkaszézon, illetve majdnem minden műsor ismétlés és unalmas.

8. Mivel Pészach és Sávuot között nem szokás esküvőt tartani, itt az alkalom elküldeni a meghívókat a közeledő nyári esküvőkre.

9. A szép, zöld területek és a pompás színű tavaszi virágok eltűnnek, kicserélődnek száraz sárga színekkel, amelyek összhangba vannak a nap sárga jelenlétével.

10. A konyhai munkát könnyebbé változtatjuk, több hidegtál, a zöldség és gyümölcs az étlapon, kevesebb a kalória-fogyasztás, mivel a szervezet nem kívánja a nehéz ételeket.

11. A fagyaltüzemek új ízeket reklámoznak, a dietetikusok hiába szólnak a

fagyaltévés ellen. Ez egy előre elvesztett vita.

12. A görögdinnye árusok felépítik a standokat, amíg ők kínálják az ízletes dinnyéket, addig itt a nyár.

Hogy hűek legyünk a fenti szabályokhoz, a következő sütemény könnyű, ízletes és nem kell sütni.

Hozzávalók: 40 dkg keksz, 1/2 pohár tej, 1 kávéskanál instant kávépor a tejbe keverve, 50 dkg 5%-os krémtúró, 2 dl tejszín, 3 evőkanál cukor, 1 tasak instant vanília puding, 20 dkg keserű csokoládé.

Elkészítése: a kekszet megmártogatjuk a langyos kávéban és lerakjuk a tepsibe. A túró összekeverjük 1 dl tejszínnel, cukorral és a pudinggal, a kekszet megkenjük a krémmel, rá még egy sor kekszet és krémet teszünk. A tetejére egy keksz kerül, és rá az olvasztott csokoládét, amihez keverünk 1 dl tejszínt. Tálalás előtt a kész süteményt pár órára a hűtőbe tesszük. ■

Dr. Orna Mondschein

Az elmúlt napokban megkezdődött a Menház további részének felújítása

Április közepén jelentős bontási munkákkal indult a Menház négy helyiségből álló részének teljes felújítása. Az első fázisban több konténernyi építési törmelékkel ter-

meltek ki a szakemberek. Az elhanyagolt állapotban levő épületrészben a szigetelési munkák után június közepéig kicserélik az elektromos-, a víz- és a csatornahálózatot. ■

Otvorili galériu Ľudovíta Felda v Košiciach

Rozhovor s PhDr. Janou Teššerovou

Narodila som sa v Kežmarku, v rodine, ktorá prežila holokaust, mojim rodičom sa podarilo ukryť v Kežmarku. Viac ako 1.100 Židov z Kežmarku bolo deportovaných do koncentračného tábora. Vrátila sa len hrstka. Väčšina z nich emigrovala v roku 1949 do Izraela.

Rodina mojej mamičky bolo mnohočlenná, mamička mala 12 starších súrodencov a množstvo synovcov a neterí, zachránili sa len dvaja bratia, jeden s manželkou a 1,5-ročným dievčatom.

V našej rodine sa dodržiaval židovský život, viedli sme košernú domácnosť pokiaľ to bolo možné, pripomínali sme si židovské sviatky, oslavovali sme Chanuku, sederový večer, môj starší brat mal Bar micva. V roku 1963 bola krásna kežmarská synagóga zbúraná, ostala len malá modlitebňa. Po maturite v Kežmarku som študovala filológiu na Filozofickej fakulte. Štúdium som ukončila v roku 1971, nastúpila som učiť na Gymnázium v Košiciach na Šrobárovej ulici, kde som sa v roku 1993 stala riaditeľkou a funkciu som vykonávala 16 rokov. Momentálne, už ako dôchodkyňa, učím na strednej škole. Mám dve deti, syna Róberta a dcéru Andreu - sú lekári, mám 4 vnúčatá.

V septembri 2015 bola otvorená Galéria Ľudovíta Felda. Ľ. Feld bol známy košický kresliar, prežil útrapy koncentračného tábora Osvienčim, kde bol Mengeleho osobným maliarom, určite sa vďaka tomu aj zachránil. Predstavenstvo ŽNO Košice ma poverilo kurátorstvom tejto galérie. Keďže moja teta bola akademická maliarka, mám k tomuto druhu umenia vrúcny vzťah.

Taktiež sa venujem vzdelávaniu stredoškolskej mládeže, téma mojich prednášok je holokaust, židovské Košice, židovské tradície a sviatky a pod.

Ako, kde a kedy vznikla Galéria Ľudovíta Felda v Košiciach?

Galéria vznikla na podnet pani Silvie Fishbaumovej, pôvodcom z Košíc, ktorá momentálne žije v NY a ako Košičanka má blízky vzťah k maliarovi, bol jej učiteľom kreslenia.

Realizátorom bola ŽNO Košice, ktorá spolu s ÚZ ŽNO v SR výstavbu galérie financovala. Architektkou bola Ing. arch. Julka Kunovská a odborný stavebný dohľad vykonával

Ing. Peter Schwarz. Stavba sa realizovala 4 roky.

Kedy možno navštíviť vašu inštitúciu?

Expozícia je sprístupnená verejnosti každú druhú nedeľu od 14.00 - 17.00 hod., pre skupiny, študentov a hostí aj v iný, vopred dohodnutý, termín.

Aký je v súčasnosti židovský život v Košiciach?

Košice žijú svoj židovský život t. č. bez rabína, chýba nám osoba, ktorá by vzdelávala členov a hlavne deti našej obce, stmelovala členov obce a viedla ich k stretávaniu sa a v rámci možností aj k dodržiavaniu tradícií.

K dispozícii je zrekonštruovaná ortodoxná synagóga na Puškinovej ulici, kde sú bohoslužby už len na Jom kipur a Roš hašana. Synagóga slúži aj na kultúrne podujatia.

V malej modlitebni na Zvonárskej ulici je počas šabatu minjan. Funkčná je vnovená jedáleň, s rozvozom stravy pre preživších holokaust.

Aktívne pracujú organizácie B'nai B'rith, Ester a Hidden Child, detský klub ATID sa schádza každú nedeľu, deti sa zúčastňujú na akciách organizovaných ÚZ ŽNO, ako napr. Moadon, Makabiáda, Sarvas, organizuje sa denný detský letný tábor už po tretíkrát. Raz do mesiac prichádza rabín

Miša Kapustin, snaží sa pripravovať deti na bat micva, bar micva a niekedy realizuje prednášky pre dospelých. Pripomíname si sviatky, ako je Chanuka, Pesach, Tu-B'švat a v roku 2017 plánujeme purimový ples.

Rekonštruujú sa zdevastované objekty ŽNO, v súčasnosti prebieha obnova dlaždíc v ortodoxnej synagóge na Zvonárskej ulici a pod. Sociálne sestry sú k dispozícii imobilným a chorým členom našej obce.

Ako vidíte budúcnosť židovskej komunity na Slovensku?

Žiaľ, budúcnosť židovskej komunity na Slovensku nie je veľmi optimistická. Na Slovensku je stále menej občanov židovského pôvodu, mládež študuje väčšinou v zahraničí. Naša povojnová - generácia je menej aktívna a nezúčastňuje sa na židovskom živote, nezúčastňuje sa na bohoslužbách a nedodržiava židovské tradície. Ozaj neviem, či je ešte možné zmeniť tento neutešený stav.

Aké plány chcete realizovať v galérii?

Galéria sa v budúcnosti stane súčasťou Kultúrneho centra Ľ. Felda. Pripravuje sa výstava Košice očami Ľudovíta Felda. Spolu s Východoslovenským múzeom v Košiciach sa v budúcom roku 2017 pripravuje expozícia obrazov Leopolda Horowitza pri príležitosti 100. výročia úmrtia majstra. V areáli synagógy sa chystá inštalácia sochy Ľ. Felda pri príležitosti 25. výročia jeho úmrtia. ■

Macesove omrvinky v Komárne

V prvý večer sviatku Pesach sme slávil séder opäť spoločne. Modlitby na privítanie šabatu sa konali v synagóge, úlohy predmodliaceho sa ujal Mihály Riszovannij. Po Kabalat Šabate viedol aj spoločný večer, počas ktorého sme si rozprávali príbeh úteku z Egypta. V pekne prestretej sále Zoltána Wallensteina sa s tradičnými pr-

vkami séderovej misy oboznámilo takmer päťdesiat návštevníkov, ktorí si pochutnali na kóšer večeri privezenej z Budapešti. Privítali sme aj hostí z Izraela, jeden zo synov výtvarníčky Miriam Neiger-Fleischmannovej nás navštívil aj so svojou rodinou. Jeho slová o tom, aký význam pre nich má návšteva nášho mesta, mnohých prítomných dojali. Darovali našej komunite aj pekný obraz zo Svätej zeme, ktorý umiestnime priamo v sále.

Touto cestou ďakujeme všetkým, ktorí sa podieľali na prípravách a uskutočnení podujatia. ■

PA

Mojshe Grossmann pri hrobe svojej starej mamy

Dňa 7. apríla navštívili náš cintorín hostia z Izraela, ktorých príchod nám ohlásil predseda Židovskej náboženskej obce v Bratislave, Egon Gál. Pán Mojshe Grossmann chcel nájsť náhrobný kameň svojej starej mamy, ktorá podľa jeho vedomostí umrela v roku 1930. Po dlhom

hľadaní sme náhrobok našli. Vyšlo najavo, že stará mama zomrela v roku 1924 vo veku 43 rokov. Zanechala po sebe päť sirôt, medzi nimi aj Mojsheho otca. Vnuka mimoriadne potešilo, že sa pri hrobe svojej starej mamy môže pomodliť a pomník odfoťil pre svojho syna. Skutočnosť, že vyše deväťdesiatročný hrob je v dobrom stave a náhrobok stojí, je výsledkom našej práce. Vnuk nechápal len jedno: prečo je na náhrobku uvedené meno jeho starej mamy ako Grossmann Mártonné. Nedokázali sme mu vysvetliť, že je to maďarská špecialita. Stará mama Mojsheho Grossmanna je potomkom majiteľov dodnes existujúceho slávneho bratislavského antikvariátu Steiner. ■

Hostia v Útulku

Príchodom jari môžeme v Útulku privítať čoraz viac hostí. Výtvarníčka **Miriam Neiger Fleischmannová** strávi v Komárne celý mesiac. Mimoriadnou udalosťou bola návšteva jej syna, nevesty a vnukov z Jeruzalema, ktorí sa k nám pripojili na séderovej večeri. Za tému svojej bakalárskej práce na Univerzite Mateja Bela si **Emília Pastierová** zvolila život povojnových židovských komunít na Slovensku. Koncom apríla zavítala do Útulku spolu so svojím otcom a nahrála rozhovor so zástupcami našej náboženskej obce.

Dcéra Šaniho Pasternáka **Nathalie Deutsch** spolu so svojím manželom **Danom Deutschom** a synčekom **Liamom Alexom Deutschom** prišli do Komárna počas Pesachu – navštívili hrob starých rodičov Nathalie a zavítali aj do Útulku. ■

Pochod života 2016

XIV. ročník Pochodu života sa v Budapešti konal 17. apríla popoludní. Tridsaťtisícový dav pochodoval od synagógy v Ulici Dohány až po baziliku Svätého Štefana. Hlavným rečníkom podujatia bol Géza Röhrig, laureát Ceny Lajosa Kossutha, protagonistu oscarového filmu Saulov syn. Na tohtoročnom Pochode života sa zúčastnili viacerí členovia našej komunity – pripomenuli si takto minulosť a slúžia príkladom pre súčasnosť i budúcnosť. ■

Začala sa rekonštrukcia zadnej časti Útulku

V polovici apríla začala rekonštrukcia šiestich miestností v zadnej časti Útulku rozsiahlym búraním. V prvej fáze vyprodukovali majstri šesť kontajnerov stavebného odpadu. V tejto veľmi zanedbanej časti budovy vykonávajú najprv izolačné práce a v polovici júna vymenia elektrické, vodovodné a kanalizačné siete. ■

Lúčime sa s Ladislavom Feldmárom

V piatok 25. marca sa v Dunajskej Strede konal pohreb Ladislava Feldmára. Lacka, ktorého sme mali veľmi radi a ktorý sa na našich podujatiach často zúčastňoval, mnohí odprevádzali na jeho poslednej ceste. Narodil sa v roku 1946 v obci Vrakúň, ako jedno z prvých povojnových detí. Choroba mu sťažovala život už od útleho detstva. Jeho rodičia urobili všetko v záujme jeho rozvoja. V Dunajskej Strede ukončil špeciálnu základnú školu a v Bratislave sa vyučil za záhradníka. Miloval svojho brata a jeho rodinu. Pohrebný obrad viedol Tibor Haás z Galanty. V mene komunity sa so zosnulým rozlúčil Tibor Kornfeld a v mene rodiny Peter Feldmár. Na pohrebe sa okrem priateľov a známych zúčastnili predstavitelia židovských komunít regiónu, ako aj bratislavský a piešťanský rabín. Podľa slov jeho brata odišiel tak ticho, ako žil. Nech odpočíva v pokoji! Spomienku naňho si uchováme... ■

Poplatok za údržbu cintorína

Žiadame tých, ktorí majú rodinu, známych pochovaných na židovskom cintoríne v Komárne, aby podľa možnosti ešte pred začatím jarých prác zaplatili poplatky za ošetrovanie hrobov. Poplatky sa nezmenili: 10 EUR/hrob, v prípade dvojítých hrobov: 17 EUR/hrob. ■

Členské poplatky

Žiadame našich súvercov, aby poukázali, resp. na sekretariáte zaplatili členský poplatok na rok 2016. Poplatok v roku 2016 je nezmenený: 10,- EUR/osoba, študenti, dôchodcovia a nezamestnaní 4,- EUR/osoba. Radi prijme aj vaše dary! ■

Žiadame Vašu podporu

Vážení čitatelia!

Prosíme Vás, aby ste podľa Vašich možností podporovali programy ŽNO v Komárne, ako aj vydávanie Spravodaja, údržbu budov a obnovu cintorína.

Od 1. januára 2008 môžete zasielať peniaze na nasledujúce účty (je možnosť platiť osobne na sekretariáte, ako aj poukázanie peňazí šekom):

Poukázanie peňazí z územia SR:

26384962/0900- Slovenská sporiteľňa alebo
10103804/5200- OTP Slovakia

Poukázanie peňazí zo zahraničia:

Adresa: Židovská náboženská obec v Komárne, Eötvösa 15, 94501 Komárno, Slovenská republika

IBAN: SK0609000000000026384962 SWIFT: GIBASKBX
Adresa banky: Slovenská sporiteľňa, Palatínova 33, 94501 Komárno

alebo

IBAN: SK5252000000000010103804 SWIFT: OTPVSKBX
Adresa banky: OTP Slovakia, Záhradnícka 10, 94501 Komárno

Ďakujeme!

Krátke správy

✧ Vydávanie Spravodajcu, ŽNO v Komárne a Klub Shalom podporili: Keszegh Mária (Komárno), rodina Izsák (Basel), Jakabovits Dezső (Győr), Bruckner Ibolya (Hurbanovo), Megová Mária (Komárno), MUDr. Hanzlíková Daniela (Komárno a anonymní darcovia. Ďakujeme!

✧ Témou V. katedrového večera Katerdy histórie Pedagogickej fakulty Univerzity Jánosa Selyeho je činnosť rabína Ármina Schnitzera. Organizátormi podujatia sú: vedúci katedry Attila Simo a Mihály Riszovannij.

✧ V máji sa v Nových Zámkoch bude konať mimoriadne zasadnutie predsedníctva Zväzu židovských náboženských obcí na Slovensku. Podrobnosti prinesieme v májovom čísle nášho periodika.

✧ V budove Útluku pokračujú kurzy hebrejštiny: v pondelok pre začiatočníkov a v stredu pre pokročilých. Záujemci o výučbu jazyka sa môžu informovať na adrese kile@menhaz.sk.

Môžete si objednať kóšer pečivo

Kóšer barches a iné pečivá a zákusky – z celkovej ponuky pekárne www.koserpekseg.hu, si môžete objednať najbližšie na piatok 3. júna. Prosíme vás, aby ste objednávky zaslali do stredy 1. júna na adresu kile@menhaz.sk, alebo na telefónne číslo 7731-224. ■

Komárňanské dni 2016

Koncert skupiny Klezmeresz

Spomienková slávnosť vo Veľkom Mederi

Miestna organizácia CSEMADOK-u vo Veľkom Mederi aj v tomto roku organizuje spomienku na obeť holokaustu, a to v nedeľu, 5. júna 2016 o 17. hodine pri pamätnej tabuli umiestnenej na stene Mestského kultúrneho strediska. Slávnostný príhovor prednesie rabín Zoltán Radnóti, predseda združenia rabínov Zväzu židovských náboženských obcí v Maďarsku, riaditeľ Budapeštianskeho rabinátu. ■

Pozvánka

Židovská náboženská obec v Komárne týmto pozýva všetkých ľudí dobrej vôle na spomienku pri príležitosti 72. výročia deportácie Židov z Komárna a okolia, ktorá sa uskutoční **v nedeľu 5. júna 2016 o 10.30 hod.** v židovskom cintoríne (Ulica Zlatého muža 1.). Slávnostný prejav prednesie rabín István Darvas. Modlitbu prednesie kantor Immanuel Zucker. O 12:00 h spoločne zapálime sviečky na pamiatku obetí v synagóge. Spomínajme spoločne! ■

Sviatok Šavuot

Sviatok týždňov, pripomienka odošvzdania Tóry, Šavuot, začína v sobotu večer 11. júna po skončení šabat. Nedeľa 12. júna a pondelok 13. júna sú hlavné sviatočné dni.

Židovský cintorín v Komárne bude od piatka (10. júna 12:00) do pondelňajšieho večera (13. júna) zatvorený. V pondelok 13. júna bude sekretariát zatvorený. ■

Úspešné projekty

Dotáciu na ďalšiu rekonštrukciu budovy Útulku sme získali od Ministerstva ľudských zdrojov Maďarska a vďaka finančnej pomoci Nitrianskeho samosprávneho kraja môžeme rozbehnúť turistický projekt. Úspešní sme boli aj v prvej výzve Dunajského fondu (Duna Alap). Fond Gábora Bethlena finančne podporuje vydávanie Spravodajcu a kultúrny program 120 rokov Útulku. Ďakujeme! ■

UŽŽNO na mobile

Radi by sme vám predstavili novú formu komunikácie – našu aplikáciu JUNION. V aplikácii vám prinášame aktuálne krátke informácie a oznamy o všetkých aktivitách ÚŽŽNO, Klubu Atid, Maccabi, Moadonoch a jednotlivých ŽNO.

Aplikácia zároveň našim členom slúži na komunikáciu s nami prostredníctvom komentárov (podobne ako to funguje na facebooku).

Aplikáciu si môžete stiahnuť na iPhone. V appstore hľadajte Junion alebo Junion altamira. Po stiahnutí aplikácie do vášho telefónu sa vám zobrazí tento obrázok, na ktorom kliknete na políčko "Join now" v krúžku. Vyplníte svoje údaje a potom už len počkáte, kedy vám administrátor povolí prístup. Môže to trvať 1 deň.